

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ZDROWIA¹⁾**

z dnia.....2004 r.

w sprawie badań psychologicznych kierowców i osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami

Na podstawie art. 125 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2003 r. Nr 58, poz. 515, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Rozporządzenie określa:

- 1) szczegółowe warunki i tryb:
 - a) kierowania osób na badania psychologiczne,
 - b) odwoływania się od orzeczeń psychologicznych;
- 2) szczegółowy tryb uzyskiwania i cofania uprawnień w zakresie przeprowadzania badań psychologicznych i orzekania w zakresie zdolności do prowadzenia pojazdów mechanicznych;
- 3) warunki, zakres i sposób przeprowadzania badań psychologicznych;
- 4) sposób postępowania z dokumentacją związaną z przeprowadzanymi badaniami psychologicznymi oraz wzory stosowanych dokumentów;
- 5) wzór wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną;
- 6) wzór zaświadczenia potwierdzającego wpis do rejestru;
- 7) szczegółowe warunki, jakie musi spełniać pracownia psychologiczna;
- 8) maksymalne stawki opłat za badania psychologiczne.

§ 2.

Badaniu psychologicznemu, zwanemu dalej „badaniem”, podlegają:

- 1) osoby wymienione w art. 124 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, zwanej dalej „ustawą” - w celu orzeczenia istnienia lub braku psychologicznych przeciwwskazań do kierowania pojazdem;
- 2) osoby wymienione w art. 39d i 39f ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2001 r., Nr 125, poz. 1371 z późn. zm.³⁾) - w celu orzeczenia istnienia lub braku przeciwwskazań psychologicznych do wykonywania pracy na stanowisku kierowcy.

§ 3.

1. Osobom, o których mowa w art. 124 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy, decyzję o skierowaniu na badanie wydaje komendant powiatowy (miejski) Policji. Wzór skierowania na badanie określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.
2. Osobie, o której mowa w art. 124 ust. 1 pkt 4 ustawy, skierowanie na badanie wydaje lekarz. Wzór skierowania na badanie określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.
3. Osobie, o której mowa w art. 124 ust. 1 pkt 5 ustawy, skierowanie na badanie wydaje kierownik właściwej jednostki organizacyjnej Sił Zbrojnych. Wzór skierowania na badanie określa załącznik nr 3 do rozporządzenia.
4. Osoby, o których mowa w art. 124 ust. 1 pkt 1 i 6 ustawy oraz art. 39d i art. 39f ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym, zgłaszają się na badanie bez skierowania.

§ 4.

1. Badanie psychologiczne może być przeprowadzane w pracowni psychologicznej, zwanej dalej „uprawnioną pracownią”, która:

- 1) posiada:
 - a) pomieszczenie przeznaczone do badań zbiorowych o powierzchni nie mniejszej niż 12 m²,
 - b) pomieszczenie przeznaczone do badań aparaturowych o powierzchni nie mniejszej niż 12

m²,

c) pomieszczenie o powierzchni co najmniej 10 m² dla psychologa przeprowadzającego badania psychologiczne,

d) ciemnię kabinową lub pomieszczenie służące za ciemnię;

- 2) zatrudnia w ramach umowy o pracę uprawnionego psychologa, spełniającego kryteria, o których mowa w § 7, albo prowadzącego działalność gospodarczą z zakresu badań psychologicznych w danej pracowni;
 - 3) uzyskała wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną właściwego terenowo wojewody.
2. Wzór wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, określa załącznik nr 4 do rozporządzenia.
 3. Wojewoda potwierdza spełnienie warunków, o których mowa w ust. 1 i 2, w formie zaświadczenia, którego wzór określa załącznik nr 5 do rozporządzenia.
 4. Uprawniona pracownia używa pieczęci, której wzór określa załącznik nr 6 do rozporządzenia.

§ 5.

1. Uprawniona pracownia prowadzi dokumentację badań, na którą składają się:
 - 1) skierowanie na badania psychologiczne;
 - 2) karta badania psychologicznego;
 - 3) dokumenty z badań testowych lub odpowiednie wydruki komputerowe;
 - 4) kopia wydanego orzeczenia psychologicznego;
 - 5) rejestr osób badanych.
2. Rejestr osób badanych zawiera następujące dane:
 - 1) imię i nazwisko;
 - 2) numer PESEL, a w przypadku osoby, której nie nadano numeru PESEL- nazwę i numer dokumentu tożsamości;
 - 3) miejsce zamieszkania;
 - 4) datę, numer ewidencyjny i rodzaj wydanego orzeczenia;
 - 5) potwierdzenie odbioru orzeczenia.
4. Dokumentacja badania psychologicznego jest przechowywana w pracowni przez okres 20 lat. Po upływie tego okresu dokumenty są komisyjnie niszczone.
5. W przypadku niszczenia dokumentacji badania psychologicznego sporządza się protokół zawierający:
 - 1) wykaz numerów ewidencyjnych niszczonych kart badań i nazwiska oraz imiona osób, których te karty dotyczą;
 - 2) listę osób, dokonujących zniszczenia dokumentacji wraz z ich podpisami.
6. W przypadku likwidacji uprawnionej pracowni dokumentacja przekazywana jest wojewodzie właściwemu ze względu na miejsce wykonywania badań.

§ 6.

Badania, o których mowa w rozporządzeniu, przeprowadza psycholog uprawniony do ich wykonywania.

§ 7.

1. Psychologiem uprawnionym do przeprowadzania badania psychologicznego jest osoba, o której mowa w art. 124a ust. 9 ustawy.
2. Program podyplomowych studiów z zakresu psychologii transportu, o którym mowa w art. 124a ust. 9 pkt 2 ustawy, określa załącznik nr 7 do rozporządzenia.
3. Spełnianie przez psychologa wymagań określonych w ust. 1, stwierdza wojewoda wydając zaświadczenie, którego wzór określa załącznik nr 8 do rozporządzenia.
4. Uprawniony psycholog używa pieczęci, której wzór określa załącznik nr 9 do rozporządzenia.
5. Wojewoda prowadzi rejestr uprawnionych psychologów, który zawiera następujące dane:
 - 1) numer w rejestrze;
 - 2) imię i nazwisko;
 - 3) numer PESEL, a w przypadku osoby, której nie nadano numeru PESEL – nazwę i numer dokumentu tożsamości;
 - 4) miejsce zatrudnienia lub wykonywania działalności psychologa;
 - 5) datę wpisu do rejestru.
6. W przypadku skreślenia psychologa z ewidencji psychologów uprawnionych do wykonywania badań z powodów, o których mowa w art. 124b ust. 5 pkt 2 i 3 ustawy, ponowne wpisanie do

ewidencji może nastąpić po upływie trzech lat od dnia, w którym decyzja o skreśleniu z ewidencji stała się prawomocna.

§ 8.

1. Uprawniony psycholog odmawia przeprowadzenia badania psychologicznego, jeżeli:
 - 1) nie jest możliwe ustalenie tożsamości osoby, która ma być badana;
 - 2) osoba badana, informuje o aktualnie złym stanie swego zdrowia lub o swym złym samopoczuciu;
 - 3) stan osoby badanej wskazuje, że może znajdować się ona w stanie po spożyciu alkoholu lub środka działającego podobnie jak alkohol.
2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1-2 lub innych przypadkach losowych, psycholog wyznacza nowy termin badania, nieprzekraczający 30 dni.
3. W przypadku, o którym mowa ust. 1 pkt 3, psycholog wyznacza nowy termin badania, nieprzekraczający 7 dni.

§ 9.

1. Badanie psychologiczne, o którym mowa w § 2, przeprowadza się po sprawdzeniu tożsamości osoby badanej.
2. Badanie obejmuje ocenę:
 - 1) cech osobowości;
 - 2) sprawności intelektualnej;
 - 3) sprawności psychomotorycznej.
3. Badania psychologiczne przeprowadza się stosując zestaw metod badawczych, których szczegółowy zakres określa „Metodyka psychologicznych badań kierowców”, opracowywana i wydawana przez Instytut Transportu Samochodowego w Warszawie.

§ 10.

1. Uprawniony psycholog na podstawie wyników badania psychologicznego wydaje orzeczenie psychologiczne, zwane dalej „orzeczeniem”, stwierdzające istnienie lub brak przeciwwskazań psychologicznych do:
 - 1) kierowania pojazdami;
 - 2) wykonywania pracy na stanowisku kierowcy.
2. Uprawniony psycholog wydaje orzeczenie o braku przeciwwskazań do kierowania pojazdami lub wykonywania pracy na stanowisku kierowcy, jeżeli stwierdza u badanego:
 - 1) sprawność intelektualną w normie;
 - 2) brak zaburzeń osobowości;
 - 3) brak zachowań ograniczających zdolność do kierowania pojazdami;
 - 4) poziom sprawności psychomotorycznej w normie.
3. Uprawniony psycholog informuje osobę badaną o wynikach przeprowadzonego badania i ewentualnych ograniczeniach w kierowaniu pojazdem.
4. Orzeczenie psychologiczne uprawniony psycholog wystawia z kopią, przy czym oryginał orzeczenia otrzymuje osoba badana, a kopię dołącza się do dokumentacji psychologicznej.
5. Wzór orzeczenia wydawanego osobom, o których mowa w art. 124 ust 1 i 2, ustawy, określa załącznik nr 10 do rozporządzenia.
6. Wzór orzeczenia wydawanego osobom, o których mowa w art. 39d i 39f ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym, określa załącznik nr 11 do rozporządzenia.
7. Osobie, o której mowa w art. 124 ust.1 pkt 4 ustawy, opinię wypisuje się w części „b” załącznika nr 2 do rozporządzenia.
8. Jeżeli orzeczenie psychologiczne stwierdza istnienie przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdami, uprawniony psycholog niezwłocznie przekazuje jego kopię listem poleconym właściwemu organowi uprawnionemu do wydania prawa jazdy lub pozwolenia do kierowania tramwajem.
9. Jeżeli orzeczenie psychologiczne stwierdza istnienie przeciwwskazań psychologicznych do wykonywania pracy na stanowisku kierowcy, uprawniony psycholog niezwłocznie przekazuje jego kopię listem poleconym przewoźnikowi.
10. Dowód nadania listu poleconego pozostaje w dokumentacji badania psychologicznego.

§ 11.

1. Osoba badana lub podmiot kierujący na badanie psychologiczne może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania orzeczenia psychologicznego, wnieść odwołanie od jego treści wraz z uzasadnieniem.
2. Odwołanie składa się na piśmie za pośrednictwem pracowni, która wydała orzeczenie psychologiczne do podmiotu odwoławczego, którymi są:
 - 1) Pracownia psychologiczna Zakładu Psychologii Transportu Drogowego Instytutu Transportu Samochodowego w Warszawie;
 - 2) Pracownia Diagnostyki Psychologicznej Instytutu Medycyny Pracy im. prof. dr Jerzego Nofera w Łodzi;
 - 3) Samodzielna Pracownia Psychologiczna Instytutu Medycyny Morskiej i Tropikalnej Akademii Medycznej w Gdańsku;
 - 4) Pracownia psychologiczna Zakładu Psychologii Wojskowego Instytutu Medycyny Lotniczej w Warszawie;
 - 5) Instytut Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego w Sosnowcu;
 - 6) inna pracownia psychologiczna wskazana przez wojewodę.
3. Podmioty odwoławcze wymienione w ust. 2 muszą spełniać wymagania, o których mowa w § 4.
4. W przypadku, gdy pierwsze orzeczenie psychologiczne wydano w pracowni psychologicznej, o której mowa w ust. 2, podmiotem odwoławczym jest inna pracownia z wymienionych w ust. 2.
5. Pracownia psychologiczna, w której złożono odwołanie, przesyła je w terminie 7 dni łącznie z dokumentacją z przeprowadzonego badania psychologicznego do podmiotu odwoławczego, z zastrzeżeniem ust. 6.
6. W przypadku osób przewidzianych do szkolenia na kierowców na potrzeby wojska, jednostkę odwoławczą wskazuje kierownik właściwej jednostki organizacyjnej Sił Zbrojnych.

§ 12.

1. Uprawniony psycholog podmiotu odwoławczego, o którym mowa w § 11 ust. 2, wydaje orzeczenie psychologiczne w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia otrzymania odwołania na podstawie:
 - 1) wyników przeprowadzonego przez siebie badania psychologicznego, o którym mowa w § 9,
 - 2) dokumentacji z badań psychologicznych, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 1 i 3-5.
2. Orzeczenie wydane w trybie odwoławczym jest ostateczne.

§ 13.

Właściwy terenowo wojewoda może upoważnić jednostki wymienione w § 11 ust. 2 do prowadzenia kontroli w uprawnionych pracowniach w zakresie przewidzianym w art. 124b ust. 2 pkt 1 ustawy.

§ 14.

Ustala się następujące maksymalne stawki opłat za przeprowadzenie badań psychologicznych osób:

- 1) o których mowa w § 3 – kwotę stanowiącą równowartość 6 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w kwartale, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego dla celów emerytalnych, ustalonego dla miesiąca poprzedzającego datę badania;
- 2) o których mowa w § 11 ust. 1 - kwotę stanowiącą równowartość 8,5 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w kwartale, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego dla celów emerytalnych, ustalonego dla miesiąca poprzedzającego datę badania.

§15.

1. Pracownię uprawnioną do przeprowadzania badań psychologicznych na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów, uznaje się za spełniającą wymagania określone w rozporządzeniu, o ile spełnia warunki określone w § 4 ust. 1.
2. Psychologa uprawnionego do przeprowadzania badań psychologicznych na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów uznaje się za spełniającego wymagania określone w § 7.

§ 16.

Badania psychologiczne, rozpoczęte przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia odbywają się na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów.

§ 17.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem § 4 ust. 1 pkt 1, który wchodzi w życie z dniem 31 grudnia 2006 r.

MINISTER ZDROWIA

w porozumieniu:

MINISTER INFRASTRUKTURY

-
- 1) Minister Zdrowia kieruje działem administracji rządowej – zdrowie, na podstawie art. 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Zdrowia (Dz. U. Nr 134, poz. 1439).
 - 2) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 124, poz. 1152, Nr 130, poz. 1190, Nr 137, poz. 1302, Nr 149, poz. 1451 i 1452, Nr 162, poz. 1568, Nr 200, poz. 1953 i Nr 210, poz. 2036 oraz z 2004 r. Nr 29, poz. 257, Nr 54, poz. 535, Nr 92, poz. 884, Nr 121, poz. 1264 i Nr 173, poz. 1808.
 - 3) Zmiany tekstu wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 89, poz. 804 i Nr 199, poz. 1671, z 2003 r. Nr 137, poz. 1302, Nr 149, poz. 1953, Nr 200, poz. 1953 i Nr 211, poz. 2050 oraz z 2004 r. Nr 96, poz. 959, i Nr 97, poz. 962.
-

UZASADNIENIE

Potrzeba wydania przedmiotowego rozporządzenia wynika ze zmiany ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2003 r. Nr 58, poz. 515, Nr 124, poz. 1152, Nr 130, poz. 1190, Nr 137, poz. 1302, Nr 149, poz. 1451 oraz Nr 149, poz. 1451 i 1452, Nr 162, poz. 1568, Nr 200, poz. 1953 i Nr 210, poz. 2036 oraz z 2004 r. Nr 29, poz. 257, Nr 54, poz. 535, Nr 92, poz. 884, Nr 121, poz. 1264 i Nr 173, poz. 1808.) oraz ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. Nr 125, poz. 1371, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 89, poz. 804 i Nr 199, poz. 1671, z 2003 r., Nr 137, poz. 1302 oraz Nr 149, poz. 1452 i poz. 1953, Nr 200, poz. 1953 i Nr 211, poz. 2050 oraz z 2004 r. Nr 96, poz. 959, i Nr 97, poz. 962).

W proponowanym tekście uwzględniono ocenę dotychczasowego rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 14 kwietnia 2000 r. w sprawie badań psychologicznych kierujących pojazdami oraz kandydatów na instruktorów i egzaminatorów (Dz. U. z 2000 r. Nr 36, poz. 415).

W stosunku do dotychczas obowiązującego rozporządzenia wprowadzono następujące zmiany:

1. Wskazano podmioty uprawnione do przeprowadzania badań w trybie odwoławczym. Taka propozycja wynika z przekonania, że odwołania powinny być prowadzone przez podmioty o dużym doświadczeniu praktycznym i naukowym z zakresu psychologii transportu i psychologii pracy.
2. Wprowadzono nowe wzory skierowań na badania oraz wzory orzeczeń. Wynika to z faktu, że obecnie na badania psychologiczne kieruje więcej podmiotów (przewoźnicy), zwiększono liczbę grup osób kierujących pojazdami objętych ustawowo obowiązkiem poddania się badaniom psychologicznym (kierowcy wykonujący transport drogowy, prowadzący pojazd pod wpływem alkoholu, przekraczający liczbę 24 pkt. karnych), różny jest też cel badań.
3. Określono zakres badania psychologicznego oraz zasady orzekania o braku przeciwwskazań do kierowania pojazdami i wykonywania pracy na stanowisku kierowcy. Do takiego sprecyzowania zobowiązuje art. 125 ustawy - Prawo o ruchu drogowym.
4. Zaproponowano wzory pieczęci używanych przez uprawnione pracownie oraz psychologów. Dotychczasowe przepisy nie regulowały tego zagadnienia, co prowadziło do całkowitej dowolności.
5. Zrezygnowano z rozróżnienia orzeczeń: „pozytywnych”, „bezterminowych-negatywnych”, „terminowych-negatywnych”. Powyższe terminy nie są stosowane w odnośnych aktach prawnych. Używa się natomiast określenia: „istnienie lub brak przeciwwskazań psychologicznych”. Termin ten został wprowadzony do projektu rozporządzenia.
6. Zmieniono sposób postępowania z dokumentacją związaną z wydawaniem orzeczeń.

7. Zrezygnowano z obowiązku przesyłania kopii wszystkich orzeczeń do podmiotu kierującego.

8. Wprowadzono zasadę, aby kopię orzeczenia o istnieniu przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem przesyłano do urzędu starosty, a orzeczenie o istnieniu przeciwwskazań psychologicznych do wykonywania pracy na stanowisku kierowcy do przewoźnika, który wydał skierowanie na badanie. Wprowadzenie tego zapisu ma na celu wyeliminowanie wielokrotnego poddawania się badaniom psychologicznym przez kierujących pojazdami, którym wydano orzeczenie o istnieniu przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdami lub wykonywania pracy kierowcy, w celu uzyskania orzeczenia o braku takich przeciwwskazań.

Ocena Skutków Regulacji

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowana regulacja.

Projektowana regulacja dotyczy podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie psychologicznych badań osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami i kierowców oraz psychologów wykonujących te badania i wydających orzeczenia o braku psychologicznych przeciwwskazań do wykonywania pracy na stanowisku kierowcy i do kierowania pojazdem.

2. Konsultacje społeczne:

Równoległe do uzgodnień międzyresortowych, projektowana regulacja zostanie skonsultowana z następującymi podmiotami:

- 1) Polskim Towarzystwem Psychologicznym,
- 2) Stowarzyszeniem Psychologów Transportu w Polsce,
- 3) Stowarzyszeniem Psychologów Praktyków,
- 4) Instytutem Medycyny Pracy im. prof. J. Nofera w Łodzi,
- 5) Instytutem Transportu Samochodowego w Warszawie,
- 6) Związkiem Zawodowym Psychologów,
- 7) Generalnym Inspektorem Ochrony Danych Osobowych,
- 8) Głównym Inspektorem Pracy,
- 9) Głównym Inspektorem Sanitarnym,
- 10) Głównym Inspektoratem Ochrony Środowiska,
- 11) Instytutem Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego w Sosnowcu,
- 12) Konfederacją Pracodawców Polskich,
- 13) Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych,
- 14) Polską Konfederacją Pracodawców Prywatnych,
- 15) Prezesem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- 16) Przewodniczącym Forum Związków Zawodowych,
- 17) Sekretariatem Ochrony Zdrowia KK NSZZ „Solidarność”,
- 18) NSZZ „Solidarność”,
- 19) Radą Krajową Federacji Konsumentów,

a ponadto zostanie zamieszczona na stronach internetowych Ministerstwa Zdrowia. Wynik konsultacji zostanie omówiony w niniejszej Ocenie po ich zakończeniu.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Projektowana regulacja nie wywoła dodatkowych skutków dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

4. Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

Wejście w życie przedmiotowego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

5. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów.

Przedmiotowe rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionów.

6. Korzyści społeczne.

Badania psychologiczne mają na celu stwierdzenie istnienia lub braku istnienia przeciwwskazań do kierowania pojazdami. Badania to przyczyniają się pośrednio na zwiększenie bezpieczeństwa na drodze.